

Workshop gebruik van fictie in de les (bij geschiedenis en Nederlands)

Even voorstellen

Dorus Strootman

Docent geschiedenis op het christelijk lyceum Delft.

Wat wil je vandaag uit deze workshop halen?

Initiatief

Waarom ben ik dit gaan doen?

Ervaren jullie hetzelfde?

Programma

1 Meenemen in de ervaring

2 Achterliggende theorie

3 Aan de slag

4 Nabespreken

Wat gaan we vandaag doen

Lezen hoofdstuk uit Bloedzusters

Tekst klassikaal bespreken met behulp staaltjes (hebben jullie al gehad bij Nederlands).

Keuzeopdracht maken

Je krijgt van mij: **Hulpblad**, **tekst bloedzusters** en **vragenblad**.

Hulpblad Leesvaardigheid

- Ik markeer belangrijke uitspraken of zinnen

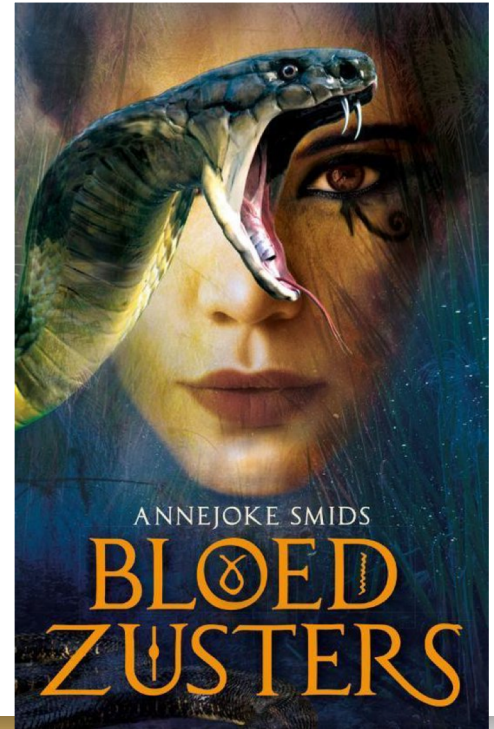
- 3. Ik zet een vraagteken in de kantlijn als ik iets niet begrijp

- 2. Ik omcirkel woorden die nog onbekend of verwarrend zijn voor mij

- 4. Ik zet een uitroeptekens in de kantlijn als ik iets lees wat me nieuwsgierig maakt en dan schrijf ik in de kantlijn op wat ik zou willen weten

Gezamenlijk lezen Bloedzusters (Annejoke Smids)

Pak de tekst voor je en je pen.

1 Ik lees voor.

2 Jullie lezen mee.

3 Jullie markeren.

Ik markeer belangrijke uitspraken of zinnen

3. Ik zet een vraagteken in de kantlijn als ik iets niet begrijp

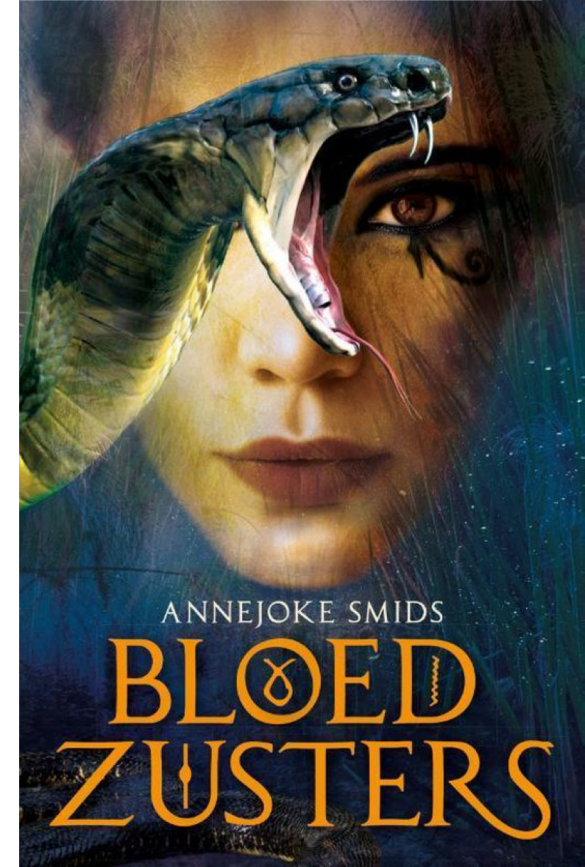
Hulpblad Leesvaardigheid

2. Ik omcirkel woorden die nog onbekend of verwarrend zijn voor mij

4. Ik zet een uitroepeteken in de kantlijn als ik iets lees wat me nieuwsgierig maakt en dan schrijf ik in de kantlijn op wat ik zou willen weten

Fase 1: reageren (wat vind ik ervan?)

We hebben een hoofdstuk uit het boek gelezen.

1 Geef antwoord op de vragen (10 min in stilte).

2 Bespreek met een klasgenoot wat je van het verhaal vindt en vertel ook waarom je dat vindt (5 min).

3 Daarna gezamenlijk met klas bespreken (5 min).

Wat was er nieuw in het verhaal?/ Wat begreep je niet helemaal?/ Waar heb je vragen/ opmerkingen over?

Fase 2: begrijpen (wat staat er?)

Maak zelfstandig opdracht 1, 2 en 3 van het vragenblad.

Ken je de volgende begrippen die in de tekst voorkomen:

- audiëntie
- farao
- paleiswachten
- boekrollen
- bibliothecaris
- manuscripten
- toga
- rechtspraak
- hiërogliefen
- geleerden
- papyrusvel
- olielampen
- slaven
- wijngaarden
- bedienden

Welke woorden moeten nog besproken worden?

Welke personages zitten er in het verhaal? Schrijf ze allemaal op met een kenmerk waar je ze aan kan herkennen.

Fase 3 Analyseren:

In welke locaties komt de hoofdpersoon?

Vanuit welk perspectief wordt het verhaal verteld?

Waar ben je achter gekomen in de bieb?

Waar ben je achter gekomen in het paleis tijdens het diner?

Waar ben je achter gekomen in het paleis na het diner?

Fase 4 Interpreteren:

1 In de tekst komt een aantal personages voor die een verschillende sociale positie hebben. Welke posities komen terug in het verhaal?

Wat zegt dit over de sociale lagen in de Egyptische samenleving?

2 In de tekst wordt gesproken over de vuurtoren Pharos en de verschillende zeilschepen die de haven binnenvaren.

Wat zegt dit over het belang van handel?

3 In de tekst wordt het belang van de bibliotheek en het schrift uitgelegd.

Welk belang heeft dit voor de organisatie van het oude Egypte?

4 In de tekst wordt de machtspositie van de farao besproken.

Waar zie je dat in terug?

5 In de tekst wordt besproken dat eigenlijk de Romeinen de baas zijn geworden. Waarom denk je dat ze toch de farao op de troon laten zitten?

6 In de tekst wordt besproken dat een rijke vrouw een bassin liet aanleggen in haar huis. Waaruit blijkt dat de Egyptenaren veel kennis hadden over het leiden van water naar de juiste plekken?

7 Waarom was deze kennis van belang voor de Egyptenaren?

Kies uit een van de volgende opdrachten.

1: Maken van een mindmap over de tekst uit bloedzusters.

Hierbij kies je minimaal 6 woorden uit het onderstaande rijtje woorden.

- audiëntie
- farao
- paleiswachten
- boekrollen
- bibliothecaris
- manuscripten
- toga
- rechtspraak
- hiërogliefen
- geleerden
- papyrusvel
- olielampen
- slaven
- wijngaarden
- bedienden

Daarbij leg je per woord **het verband** uit met de tekst uit Memo. Gebruik hiervoor paragraaf 1.3 Egypte en de Nijl en paragraaf 1.4 Goden en mummies.

2: Schrijven van een verhaal dat zich afspeelt in het oude Egypte.

Hierbij moeten minimaal **6** van de onderstaande woorden voorkomen. Daarnaast kies je minimaal **3** begrippen uit paragraaf 1.3/1.4 die in jouw verhaal terugkomen. Het verhaal is minimaal 1 half A4-tje. Lettertype 12 arial.

- audiëntie
- farao
- paleiswachten
- boekrollen
- bibliothecaris
- manuscripten
- toga
- rechtspraak
- hiërogliefen
- geleerden
- papyrusvel
- olielampen
- slaven
- wijngaarden
- bedienden

3: Maken van 8 uitlegkaarten over de onderstaande woorden.

- audiëntie
- farao
- paleiswachten
- boekrollen
- bibliothecaris
- manuscripten
- toga
- rechtspraak
- hiërogliefen
- geleerden
- papyrusvel
- olielampen
- slaven
- wijngaarden
- bedienden

Het woord:	Maak een tekening van het woord:
Wat is de betekenis van het woord:	Welk verband kan je leggen tussen dit woord en paragraaf 1.3/1.4 uit memo:

De kracht van jeugdliteratuur. Een verkenning naar de betekenis van jeugdliteratuur voor het burgerschapsonderwijs Wenckje Jongstra, Tamme Spoelstra en Ietje Pauw.

Gaat over burgerschapsonderwijs en hoe jeugdliteratuur daarbij kan helpen. Volgens Nussbaum heb je drie vaardigheden nodig als burger om de complexe wereld te begrijpen: feitenkennis, logica en narratieve verbeelding. Dit is het inleven in de hoofdpersoon. Het medeleven tonen is iets wat thuishoort bij democratisch burgerschapsonderwijs. Je vergroot het empathisch vermogen. Kinderen kunnen in vervoering worden gebracht door een verhaal. Volgens de narrative transportation theory hebben verhalen de kracht om iemand te veranderen.

In dit geval houden de leerlingen een herinnering over aan het verhaal.

Patrick Rooijackers, Gerdineke van Silfhout en
Huub van den Bergh zeggen:

Multiple document comprehension.

wanneer je meerdere teksten leest over eenzelfde onderwerp bouw je zelf een mentaal model op (overzicht). Daarin leg je alle 'gewogen' informatie samen.

Staaltjes: www.litlab.nl

4 fases:

- ☐ Reageren
- ☐ Begrijpen
- ☐ Analyseren
- ☐ Interpretieren

Bij bovenstaande lezen, schrijven, spreken en tekenen leerlingen. Op meerdere manieren zijn ze met taal bezig. Daarnaast komt dit terug in de verwerkingsopdrachten.

Kim van Ammel zegt

Zelfdeterminatietheorie

- de behoefte aan autonomie van leerlingen
- gevoel van competentie
- Verbondenheid van leerlingen

3 instructieprincipes:

- bied functionele leestaken aan
- bied expliciete instructie aan voor leesstrategieën
- stimuleer interactie tussen leerlingen

Voorzie leerlingen van authentieke en uitdagende leestaken die aansluiten bij de belangstellingswereld.

- Combineer lezen en schrijven.

Roel van Steensel zegt:

Daling leesbegrip is zichtbaar bij meer complexe begrippen. zoals verbanden leggen, de kwaliteit en geloofwaardigheid van een tekst beoordelen en reflecteren op inhoud en vorm.

3 relaties tussen intrinsieke motivatie en begrijpend lezen:

- leesmotivatie draagt bij aan leesvaardigheid
- leesvaardigheid draagt bij aan leesmotivatie
- de relatie tussen leesmotivatie en leesvaardigheid is wederkerig (positieve leesspiraal)

Nabespreken

Meer weten over Taal als basis?

Kijk dan op: <https://didactieknederlands.nl/taal-als-basis-2/>

Of scan de QR-code!